

A szegedi lányoknak a svéd hangulat hiányzik

Csupa dicséret az ovi és az iskola

Két évig élt Svédországban szüleivel a szegedi testvérpár. Ráskai-Kiss Luca iskolába, húga, Orsi óvodába járt a messzi Skandináviában. Élményeikről és a svéd szokásokról kértünk beszámolót a lányoktól.

Ráskai-Kiss Luca és Orsi két éven keresztül élt szüleivel Svédországban, és mialatt az orvos papa diagnosztizálta, a gyerekek is „dolgozni” jártak: Orsi elkezdte az óvodát, Luca egy évig nyelvet tanult, és beiratkozott a negyedik osztályba. A téli szünet első szabad délelőttjén svéd nyelvű mesefilm nézését szakították félbe az élménybeszámoló kedvéért.

Mikulás és Jézuska helyett manó

– Astrid Lindgrens jül, a híres írónő karácsonya – magyarázza Luca a film címét. Astrid Lindgrenről egyébként itthon a Harisnyás Pippi történeteit ismerjük. Amikor a Mikulás-szokásokról kérdezem a lányokat, belebonyolódunk a kultúrák közti különbségekbe. Mikulás ugyanis nem jön a svéd gyerekekhez, helyette „tomte” hoz ajándékot karácsonyra. A hosszú pipkájú mókás pici manó már december elején serteptérel, és főszereplője a Luca-napi ünnepségeknek. Luca nevet, svédül Luciát, kislányoknak nem is adnak, hiszen ez nagy ünnep, Ráskai-Kiss Luca ezért is számított kivételesnek. December 13-án a gyerekek és a felnőttek a maguk közösségében – akár egy szépségkirálynőt – Luciát szavazzák meg, aki fehérbe öltözik, piros kendőt köt a derekára, és gyertyás koszorúval koronázzák meg. Tomte kíséri, és a fiúk közül csúcsos süveges „stjerngosse”, vagyis csillagszárkók szegődnek mellé. Ilyenkor még a mézeskalács-figurák, a „pepparkakák” is meglepődnek, ők is Lucia udvarmestereivé lépnek elő.

Nincs rá magyar szó

– Az advent nagy ünnepnek számít, a svédok is díszítenek fenyőt, rá mézeskalácsot aggatnak – emlékezik Orsi, svédesítve Orsila. Mosolyog, hiszen erről rög-

tön eszébe jut, hogy a karácsonyi ajándékot, „julklapp”-nak hívják a messzi északon. Orsila megjegyzi, nem csupán a karácsonyfa világít a svéd családoknál, hanem az egész lakást, házat, utcát és várost kifényesítik az ünnepi hetekre. A legszebben a göteborgi vídampark ragyogott. Szép is és világít is, ez pedig fontos, hiszen Svédországban két órával később virrad, mint nálunk, és egy órával rövidebbek a nappalok. Kell hát a fény és a vidámság. Még a karácsonyfát is először körbetáncolják, és csak azután dobják ki ünnepélyesen január végén. A két szegedi lánykának érezhetően ezek a hangulatok hiányoznak itthon a legjobban.

Ünnepek tűzzel-fénnyel

A hosszú téli hónapok után nem is csoda, hogy a skandinávok örülnek az első tavaszi napoknak – április végén. „Valborg messoafton”-nak nevezik a tavaszközöntést, amikor mindenfelé óriástűzeket gyújtanak, és vigadva várják a tavasz melegét. Az igazi nagy ünnepet a nyár közepén tartják: a „midsommar”, azaz Szent Iván napján is táncos ünnepnek a napfordulót, és a hagyomány szerint – a mi májusfánkhoz hasonló – „midsommarstongot” állítanak. Hasonló magyar szokások híján Luca és Orsi magyar szavaknak is híján van az élmények meséléskor. Persze magától értetődően eszükbe jutnak a svéd kifejezések, amikor a sokféle helyi ünnepet, ételfélt, bogyo- és halfajtot sorolják. Osztrályozásra, feketepontra, felelésre és dolgoztatásra Lucának egyáltalán nem is kellett szavakat megtanulnia, hisz a svéd iskolások csak dicséretet és csillagot kapnak a tanáruktól, egészen hetedikig. A verekedősöknek is legfeljebb annyit mondanak: van még mit javítani!

DOMBAI TÜNDE

Sokaknak fáj a foga a szegedi buszalkatrészgyár telephelyére

Az Ikarus terhes telke

Népszerű ingatlan. Az ÁPV Rt. egymilliárdos, a magyar állam hatszázmillió jelzálogjoggal, az APEH 300 millió, Szeged városa 13 millió végrehajtási joggal terhelte az Ikarus szegedi gyártelepét

Fotó: Karnok Csaba

Sokaknak fáj a foga a Ikarus szegedi gyárának telkére. Az Ikarus Holding tulajdonát képező, közel egymilliárd forintot érő telephelyre bőven jegyeztek be jelzálog- és végrehajtási jogot. Közben megkezdődött az utóbbi időben a csarnokot már csak bérlő Ikarus Szegedi Alkatrészgyártó Kft. felszámolása.

Bizonytalan a sorsa az Ikarus szegedi telkének. A hatalmas, értékes ingatlanra több államháztartási szervezet, cég és magánszemély jelzálog- és végrehajtási jogot jegyeztetett be. A telek tulajdonosa az Ikarus Holding. A szegedi kft. végleg a múlté: megjelent a hivatalos közlönyben is az Ikarus Szegedi Alkatrészgyártó Kft. felszámolásáról a végzés. A felszámoló a Maros Holding Kft. helyi megbízottja – mondta Bálint János, az egykori dolgozók ügyvédje, aki hamarosan egyeztet is a felszámolóbiztossal.

Mint többször beszámoltunk róla, a cég összesen több mint százmillió forinttal tartozik az egykori dolgozóknak. Akadt olyan alkalmazott, aki követelésével a bíróságra ment, a végrehajtó pedig lefoglalt a nevében egy gépet. De az Ikarusnál foglaltók sora hosszú. Az értékes – egyes becslések szerint egymilliárd forintot érő – ipartelepre végrehajtási jogot jegyeztetett be az adóhivatal, Szeged város, magánszemélyek és cégek is.

Az APEH például 303 millió forint értékkel terhelte az ingatlant, Szeged városának 13 millióval tartozik a cég. Maga a magyar állam jegyeztetett be jelzálogjogot az ingatlanra 600 millió forint értékben, az ÁPV Rt. pedig egymilliárd forint értékben.

Úgy tudjuk, az ÁPV Rt. jelzálogjoga az Ikarus-birodalom gyengélkedése nyomán jelent meg a Holding szegedi gyártelepének tulajdoni lapján. Széles Gábor cégei nem tudták az állami vagyonkezelő céggel szembeni vállalásokat teljesíteni. A bonyolult, már bíróságon zajló alkudozás egyik lépése a szegedi ingatlanra bejegyzett teher.

A telek sorsáról szerettük volna megkérdezni az Ikarus Holdingot, de nem reagáltak megkeresésünkre. Hívtuk a felszámolás alatt álló szegedi kft. igazgatóját, Feiken Gyöngyvért, aki az Ikarus Truck Kft.-t is vezeti, de titkárnője jelezte: nem tudunk vele beszélni. Hiába próbálkoztunk a Dutrade Acéltermék-feldolgozó Rt.-nél is. Az alkatrészgyártó kft.-nek alapanyagot szállító Dutrade a HVG információi szerint megvette volna a szegedi telepet, az árba pedig beszámította volna a szegedi kft. több százmillió tartozását, de végül elállt az üzlettől, mert kiderült, mennyi terhet jegyeztek be az ingatlanra.

A Fonógyári úti gyártelep egyébként valaha a szegedi Ikarus-gyár tulajdona volt, később lett az anyacéé, a szegedi kft. pedig bérelte azt. Az alkatrészgyártó kft. információink

szerint a bérleti díjjal tartozik a Holdingnak, de nem tudta dolgozóit és a közüzemi számlákat sem fizetni. Az egykori gyár területén több csarnokot más cégeknek adtak ki. A szegedi ipari övezetben található telken öreg épületek állnak, a város építési szabályzata szerint azonban ott kereskedelmi, szolgáltatási létesítmények is helyet kaphatnak.

MOLNÁR B. IMRE

BUSZAJTÓGYÁR

Az Ikarus Szegedi Alkatrészgyártó Kft. 1976-tól készített buszalkatrészeket (ajtókat, válaszfalakat, tükröket, lépcsőket, szerelvényléc-fedeleteket, szellőzőket, tartályokat, kapaszkodókat). De takarítógépekhez, munkagépekhez is gyártottak alkatrészeket. A Mercedesnek hasznárműajtókat szállítottak. A cég utóbb 74 ezer négyzetméteres telephelyen dolgozott. Az öreg gépek cseréjére azonban nem volt mód, a munkavédelmi szabályokat sem tudták betartani, a létszám folyamatosan csökkent. A szegedi cég azonban régóta gyengélkedett, csődjé előrelátható volt: 2005. július 14-én 156 dolgozót küldtek el. Egy szegedi megrendelőjük, aki neve elhallgatását kérte, elmondta: ajtókat rendeltek, de a cégnek már nem volt pénze az alapanyag beszerzésére sem, így részben előre kellett fizetni. A kft. helyzete ellehetetlenült, így a részben kifizetett alkatrészeket a megrendelőnek „ki kellett lopnia” a telepről, nehogy valaki lefoglalja.

Feketelista: 280 ezer személy 440 ezer mulasztása – Van pozitív, vállalati is

Nem maradhatunk adósok

A feketelistás lakossági adósnilvántartásban (BAR-listában) jelenleg mintegy 280 ezer személy 440 ezer mulasztását őrzik. Mindez közel negyven embernek ad munkát. A Központi Hitelinformációs Rendszer (KHR) működtető Bankközi Informatika Szolgáltató Rt. (BISZ) teljesíteni tudja a hitelintézeti törvény módosítása révén a társasággal szemben támasztott új követelményeket – mondta az MTI-ECO-nak Rác Lajos, a BISZ elnök-vezérigazgatója.

BUDAPEST (MTI-ECO)

Átfogó változásokról van szó: a KHR-be adatokat szolgáltatók, illetve onnan adatokat felhasználók, továbbá a nyilvántartott adatok köre egyaránt bővül, ami 200 millió forintos nagyságrendű informatikai fejlesztést tesz szükségessé a társaságnál.

A társaság jelenlegi 37 fős létszáma a munka növekedése ellenére a tervek szerint csak három fővel bővül. A csatlakozásra kötelezett intézmények köre egyebek között az értékpapír-kölcsönzéssel foglalkozó befektetési szolgáltatókkal, befektetési alapkezelőkkel, önkéntes

kölcsönös biztosító pénztárakkal, magán-nyugdíjpénztárakkal, biztosítókkal, s a garantorökökkel bővült. A jelenleg 420 cégből álló adatszolgáltatói kör az előzetes adatok szerint emiatt mintegy 200 új partnerrel gyarapodik.

Szélesedik a nyilvántartott adatok köre is: a természetes személyek esetében, a késedelmes adósok adatbázisában a személyazonosító adatokon kívül ezen túl a lakcímet, a szerződött összeget, devizanemet, a fennálló, lejárt és meg nem fizetett tartozás összegét, a tartozás megszüntetésének módját és időpontját, más szolgáltatóra való átruházá-

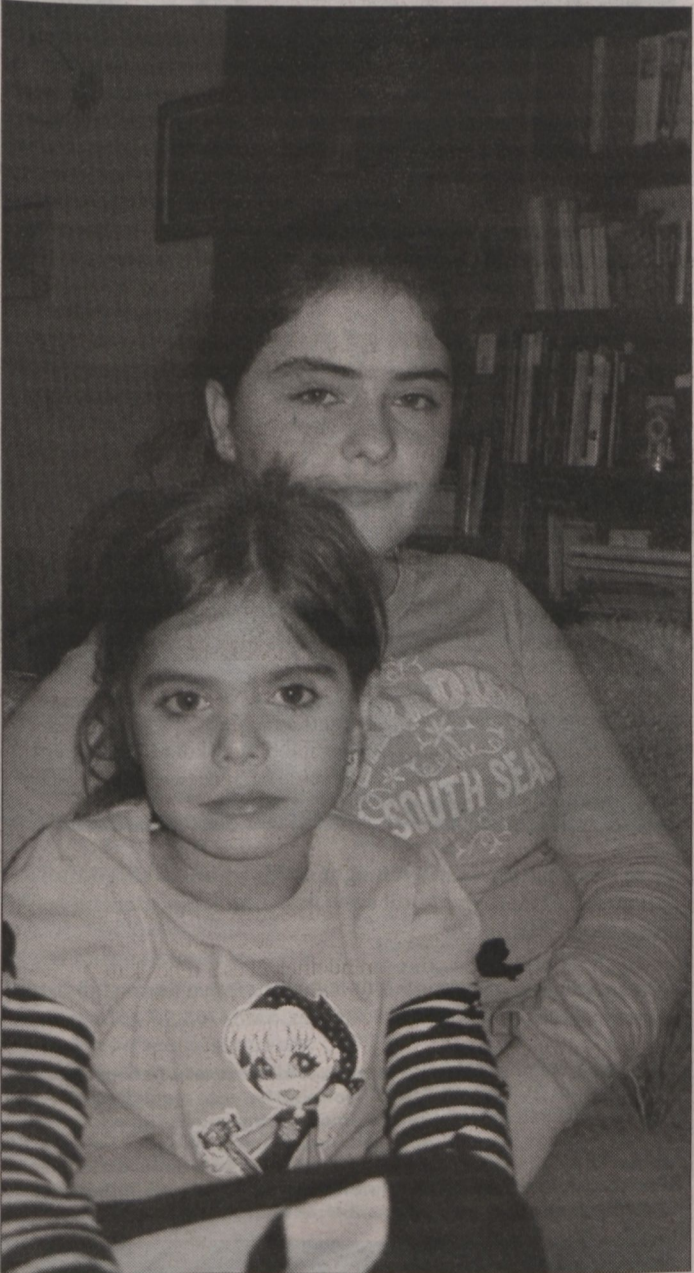
sát is regisztrálni kell. A kártyás adatbázisba is többféle adat kerül az eddigienél, így például regisztrálják majd a letiltott bankkártyákkal végrehajtott műveletek számát, időpontját, összegét is.

Az újonnan kötelezővé tett adatokat április 1-jétől kell továbbítani a KHR-be, ha a szerződésesszűrésre megállapított feltételek 2006. január 1. után jöttek létre. Ezek a feltételek magánadós esetében, hogy a fizetési késedelem összege meghaladja a legkisebb összegű minimálbért és a késedelem folyamatosan, több mint 90 napon át fennálljon. Ha azonban a törvény hatálya lépését megelőző utolsó munkanapon vagy azt követően telt le a 90 nap, akkor az adatátadásra még a régi szabályokat kell alkalmazni.

Az elnök-vezérigazgató elmondta: a feketelistás lakossági nyilvántartásban jelenleg mintegy 280 ezer személy kb. 440 ezer mulasztását tartják nyilván

(ezek 95 százaléka hitellel, a többi bankkártyával kapcsolatos). A mulasztások száma éves szinten 32 százalékkal emelkedett. A lakossági rendszerből való lekérdezések száma tavaly megközelítette a 4 milliót, 120 százalékkal magasabb az előző évinél.

A pozitív listás – valamennyi céges hitelszerződés adatait tartalmazó – vállalati nyilvántartásban jelenleg mintegy 1 millió élő és lezárt hitelszerződés adatait tartják nyilván, tavaly mintegy 400 ezer lekérdezés volt, 67 százalékkal több, mint 2004-ben. Van két feketelistás vállalati nyilvántartás is: az egyikben azon cégeket regisztrálják, amelyeknek a bankszámlájával szemben 30 napon túl, folyamatosan 1 millió forintnál nagyobb összegű sorba állított követelést tartanak nyilván, a másik a POS terminált üzemeltető, visszaélést elkövető kereskedők adatait tartalmazza.

Ráskai-Kiss Luca iskolába, húga, Orsi óvodába járt

DM/DV-fotó